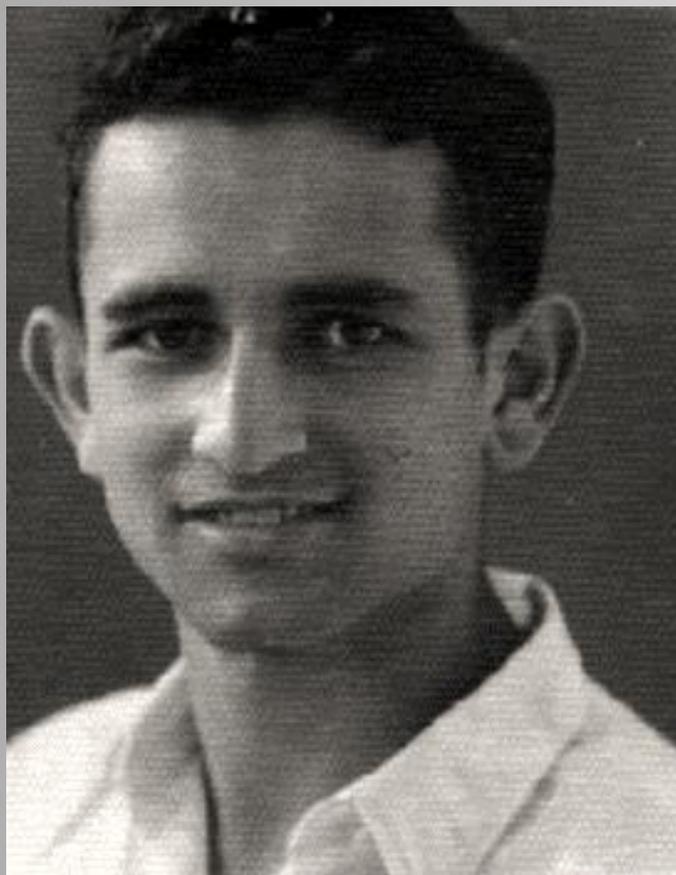

"דרך חייך"

מיזם חינוכי לזכרם של בני ראשון לציון שנפלו
במערכות ישראל

בית יד לבנים
ראשון לציון

שרה אשר- פנהלת אגף פורשת ישראל ובית יד לבנים
אחראית המיזם: עור אבן דגן- רכזת משפחות,
חינוך והנצחה

סגן יחיאל חיליק

רוזנפלד

נולד ביום ב' באדר א' תרפ"ז (4.2.1927)

נפל ביום י"ט בניסן תש"ח (28.04.1948)

במלחמת העצמאות

בן 21 בנופלו

ילדותו

יחיאל נולד בעיר קולבושובה שבפולין להורים אשר (זליג) ורחל. הוא עלה לארץ בגיל 8 עם משפחתו בשנת 1935.

ליחיאל היו ארבעה אחים: אהרון, שרגא, מאיר ויוסף. הוא למד בבית הספר היסודי העממי "חביב" בעיר ראשון לציון.

נעוריו

יחיאל סיים את בית הספר המקצועי על שם מכס פיין בתל-אביב ועבד כמסגר מכני. יחיאל עבד קשה על-מנת לשפר את המצב החומרי של המשפחה, אך לא נמנע ממילוי חובתו למולדת גם כשהדבר עלה לו באיבוד מקום עבודה והצטרף לגדני"ע.

יחיאל (עומד משמאל) במסע גדני"ע ל"עשר תחנות" בירקון, 1945

נעוריו

יחיאל רוזנפלד (עומד שלישי מימין),
עם תום מלחמת העולם השנייה,
התשי"ה, 1945

השירות הצבאי

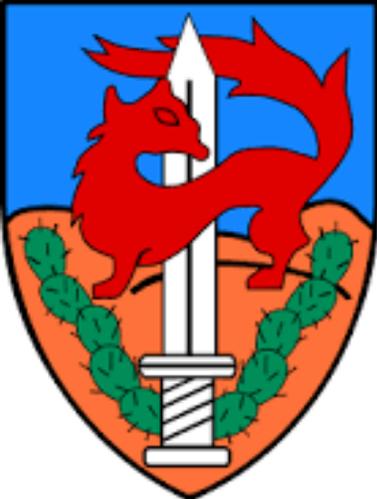
ישראל סיים בגדני"ע קורס מ"כים ועסק בהדרכה.
משם הועבר לחי"ש. סיים קורס מ"כ קרבי ובתפקיד
זה השתתף בהקמת 11 הנקודות בנגב.
בראשית מלחמת-העצמאות התנדב לשירות פעיל.
השתייך לחיל הרגלים והשריון, סיים קורס קצינים
ונתמנה למפקד מחלקה בחטיבת "גבעתי". השתתף
בליווי שיירות, בפגיעות בתחבורת האויב, בקרב
להסרת המצור מעל כפר אוריה, במארבים נגד
כנופיות ובפעולות-עונשין.

חיל השריון

חיל השריון הוא החיל המכריע בזרוע היבשה אשר מבסס את המחץ שלו על שילוב של ניידות, עמידות וכוח אש. החיל מפעיל בעיקר טנקי מערכה אך גם יחידות פלס"ר, פלמ"ס וחרמ"ש ניידות. בין חילות השריון הגדולים בעולם, חיל השריון מבסס את עיקר כוחו על טנקי מערכה. בסמל החייל, הקבוע על הכומתות, מופיע טנק קרומוול - מדגמי הטנקים שמהם הורכב החיל במלחמות בראשית דרכו. סיסמתו של החיל היא "האדם שבטנק ינצח". תפקיד חיל השריון הוא כפול. מצד אחד להוביל את הכוחות המסתערים בקו הראשון ולטהר את השטח מכוחות אויב, ומהצד השני לבלום את כוחות השריון של האויב ולהשמיד את הטנקים שלו.

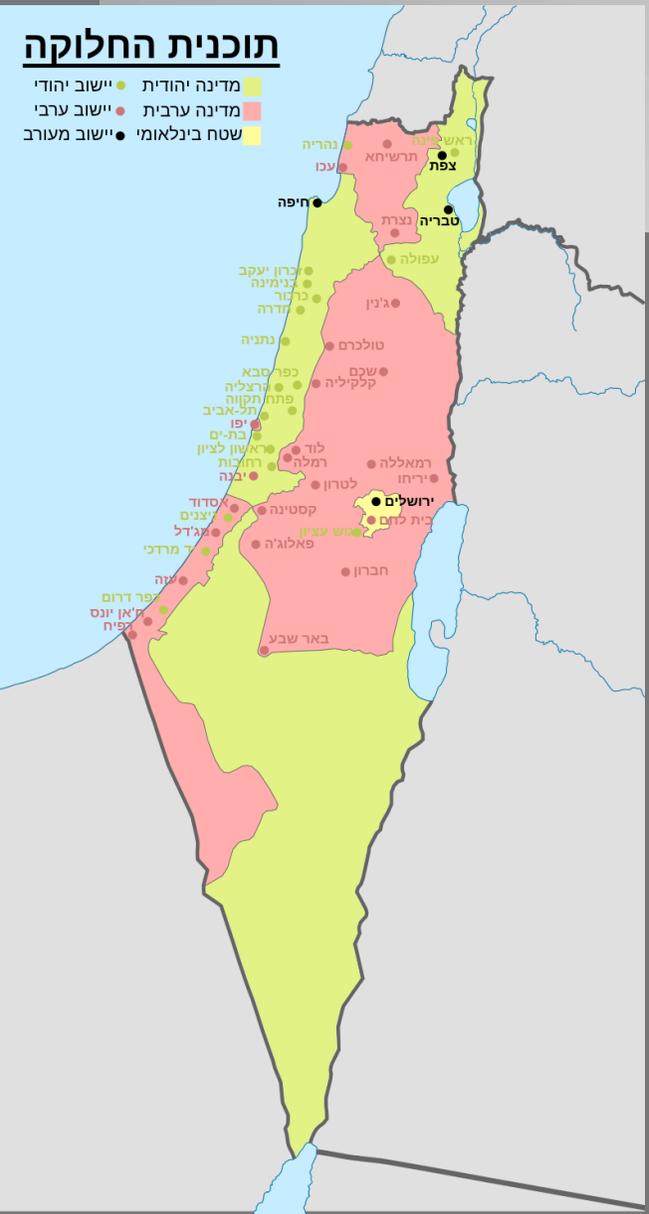

חטיבת גבעתי

חטיבת חי"ש מובחרת שהוקמה בתל אביב בשנת 1947 על ידי ארגון "ההגנה". השם "גבעתי" היה שמו המחתרתי של שמעון אבידן, מפקד ותיק בפלמ"ח ו"הגנה", בתקופה שקדמה לקום המדינה. ערב קום המדינה, מנתה החטיבה 3229 חיילים ומפקדים ונחשבה לחטיבת החי"ש המצטיינת במלחמה. החטיבה הוקמה יום לאחר החלטת האו"ם על תוכנית החלוקה והופקדה על הגנת השפלה והדרום. עם הכרזת המדינה, הפכה גבעתי לחטיבה בצה"ל. לפני הכרזת המדינה השתתפה החטיבה במבצע נחשון לפריצת הדרך לירושלים ובמבצע חמץ לכיבוש יפו.

מלחמת העצמאות

בתאריך כ"ט בנובמבר החליטה עצרת האו"ם על תכנית החלוקה של המדינה לפי מדינה ליהודים ומדינה לערבים. הסוכנות היהודית אישרה את תכנית חלוקה זו, אך בניגוד אליהם מנהיגי היישוב הערבי סירבו. תכנית זו לא יושמה אך הובילה בסופו של דבר לסיום המנדט הבריטי בארץ ישראל והקמת המדינה.

מלחמת העצמאות

שלב אי הסתיים בכך שהכוחות הישראליים הביסו את כוחות ערביי ישראל. ב-14 במאי 1948, הכריזה הנהגת היישוב היהודי על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל.

יום לאחר מכן, ה-14 במאי 1948, התחיל שלב ב' של מלחמת העצמאות, בשלב זה הותקפה מדינת ישראל בת היום מכל החזיתות על מנת למנוע את הקמתה כאשר שהמדינה אפילו לא הספיקה ארגון צבאי סדיר.

מבצע "חמץ"

התוכנית הבריטית לפינוי ארץ-ישראל התבססה על ההנחה שכביש יפו-רמלה-ירושלים יישאר פתוח לתנועה עד לסיום המנדט. כוחות ה"הגנה" השתלטו על השטחים שסביב יפו ושמו את העיר במצור, אך נמנעו מלהיכנס אל תחומי העיר ולא כבשוה.

מטרת מבצע "חמץ" הייתה לטהר את השטח שבין החטיבות של ה"הגנה" ולחסל את המובלעת הערבית שהייתה נעוצה כמשולש: סמוך ליפו, גבולו המזרחי משתרע בין הכפר יהודיה, אזור שדה התעופה של לוד ועד העיר רמלה.

מבצע "חמץ"

שלוש חטיבות חיי"ש (חיל שדה) של ה"הגנה" הקיפו את האזור הערבי - "אלכסנדרוני" מצפון וממזרח, "קריית" מצפון בתוך תל-אביב, ו"גבעתי" מדרום, תוכניתם הייתה להשתלט על כל האזור הכפרי שממזרח ליפו, שכלל את הכפרים: סלמה, חיריה, סקיה, יאזור, כפר-ענה, ספריה, ובית דגן. התקפת האצ"ל על מנשיה ביום ה-26 באפריל שיבשה את תוכנית ה"הגנה" והביאה להקדמת המבצע, היות והתקפת האצ"ל עמדה בסתירה עקרונית להגיון המבצעי של "חמץ", שגרסה השתלטות על המרחב הכפרי סביב יפו מבלי להגיע להתנגשות ישירה עם הצבא הבריטי.

תל א-ריש, תל גיבורים

במהלך מבצע חמץ, הוטל על גדוד 52 של חטיבת 'גבעתי' לכבוש את תל א-ריש. בליל ה-28 באפריל תקף כוח מקובץ של גדוד 52, בפיקודו של יעקב פרי (פרולוב), את תל א-ריש. הכוח הסתייע בשני תותחי 20 מ"מ, אשר הגיעו לארץ מספר ימים קודם לכן. היציאה של הכוח ממקווה ישראל התעכבה כיוון שלא הוכנה מראש פרצה בגדר לשם כך. ההודעה על האיחור ביציאה לא הגיעה לתותחנים. אלה פתחו באש בשעה המקורית, וכך אבד יתרון ההפתעה.

תל א-ריש, תל גיבורים

כוח גבעתי נסוגו לכיוון מקווה ישראל באבדות כבדות- 36 הרוגים, מתוכם שבעה נעדרים, וכ-100 פצועים וכן אבדו ליגבעתיי שלושה מקלעים, 20 רובים ו-12 תת-מקלעים. במהלך מבצע 'חמץ', פינו הערבים את האזור, והתל נותר כמובלעת בידיים ערביות עד 3 במאי. עד כניעת יפו ב-13 במאי, החזיקו הבריטים במקום. הקרב העיקרי היה סביב עמדת הפילבוקס על התל, כיום בתחום פארק בשכונת תל גיבורים בחולון. במקום אתר זיכרון ובו הסבר על הקרב.

הפילבוקס בתל גיבורים (תל א ריש)

נפילתו

במסגרת מבצע "חמץ" לכיתור יפו, תקף גדוד מחטיבת "גבעתי" את תל-א-ריש (תל גיבורים כיום) ליד חולון. בליל י"ט בניסן תש"ח הכוח כבש את התל והחל להתבסס בו. האויב התארגן במהירות ובסיוע תגבורת מיפו ערך התקפת נגד. הכוח, שלא הספיק להתארגן במקום, נסוג בלחץ ההתקפה הערבית למקווה ישראל וחולון.

בקרב זה עמד יחיאל בראש מחלקתו, נפצע אך נשאר בעמדתו כדי להשגיח שאנשיו יסוגו בסדר צבאי למניעת אבידות מיותרות. בקרב זה נפל, ביום י"ט בניסן תש"ח (28.4.1948) והוא בן 21 בנופלו. מקום קבורתו לא נודע ומצבה לזכרו הוקמה בבית-הקברות הצבאי בהר-הרצל בירושלים.

איתור יחיאל הנעדר

באוגוסט 2007, כחלק מחקירת הענף לאיתור נעדרים בצה"ל נמצא כי יחיאל קבור בבית-העלמין נחלת יצחק.

ב- 30.08.2007 נערך טקס צבאי לגילוי המצבה בהשתתפות משפחתו של יחיאל וגורמי צבא.

לאחר מספר חודשים, לאור בקשת המשפחה, קברו של יחיאל הועבר לבית הקברות הצבאי בראשון לציון בו גם קבורים הוריו.

הנצחתו של יחיאל

יד לשריון לטרון

אנדרטה לזכר חללי ההגנה וחזית חמש במלחמת העצמאות חולון

הנצחתו של יחיאל

גן הבנים תל אביב-יפו

אנדרטה לזכר בני העיר שנפלו במערכות ישראל ראשון לציון

הנצחתו של יחיאל

מצודת יואב - בית חטיבת גבעתי כביש צומת גבעתי - צומת נהורה

אנדרטה לחללי גדוד 52 מחטיבת גבעתי כביש שדרות - צומת
גבעתי (חוליקאת)

בנימה אישית...

אסי- העבודה עזרה לי להבין יותר טוב את מלחמת העצמאות, העמיקה לי על הידע הכללי על המלחמה. עקב חקירת סיפורו של יחיאל אני מצליח להבין קצת יותר טוב על התקופה שבה המלחמה התקיימה.

סהר- העבודה חידשה לי על דברים חדשים שלא ידעתי לפני עשיית העבודה, ותוך כדי עשייתה הבנתי את החשיבות שעומדת מאחוריה. בזכות העבודה הכרתי את יחיאל, ואת סיפור החיים שלו, עקב כך אני מרגישה יותר מחוברת לעבודה, וזה מעצים את החשיבות שלה.

מגישים : סהר יחבס ואסי נח
י"א 3, מקיף ו' ע"ש יגאל אלון
בהדרכת: עדה הכט ברטל וגילת פט
יוני, 2023

יהי זכרו ברוך!

